

Стенографски дневник

НА

10. заседание

Сряда, 25 февруари 1948 г.

Открито в 16 ч. 10 м.

Председателствувал подпредседателят Атанас Драгиев.

Секретар: Димитър Чорбаджиев.

СЪДЪРЖАНИЕ

Стр.

Стр.

Съобщения:

Отпуски

79

уреждане собствеността на недвижимите имоти в Южна Добруджа. (Приемане на второ четене)

79

Дневен ред:

Законопроект за изменение и допълнение на закона за

Дневен ред за следващото заседание

88

Председателствуваш Атанас Драгиев: (Звъни) Има нужното число народни представители. Обявявам заседанието на Великото народно събрание за открито.

От заседанието отсъствуват следните народни представители: д-р Александър Георгиев, Александър Петров, Анастас Циганчев, Ангел Бъчваров, Ангел п. Илиев, Андрей Михайлов, Асен Чапкънов, Атанас Биволарски, Атанас Минков, Билял Мурадов, Дурмазов, Борис Боков, Борис Николов, Васил Горанов, Искров, Васил Иванов Василев, д-р Васил Ханджиев, Васил Ацев, Веселин Дашина, Витко Иванов, Вълчо Цанков, Ганчо Минев, Генчо Райков, Генов, Георги Григоров, Дамян п. Христов, Дара Михайлова, Деню Попов, Димитър Греков, Димо Костадинов, Дойчо Чолаков, Доню Сербезов, Дочо Шипков, Елена Илиева, Ефрем Митев, Желю Тончев, Запрян Ташев, Иван Андреев, Иван Димитров, Иван Евтимов, Иван Попов, Иван Делев, Ивар Чонос, Иван Мамирев, Иван Чуков, Израел Майер, Илия Кемалов, Илия Добрев, Исмаил Сарходжов, Йордан Петков, Йордан Попов, Йордан Костов, Йордан Маргенов, Камен Червешки, Кирил Пешев, Константин Русинов, Коста Крачанов, Коста Спасов, Костадин Велев, Костадин Лазаров, Крум Милушев, Кръстю Кръстев, Любен Гумеров, Любомир Казаков, Мара Гюлева, Манол Златков, Марин Тинчев, Мата Тюркеджиева, Михаил Попов, Младен Бишков, Мустафа Хасанов, Недялка Душкова, Никола Разлоганов, Никола Минчев, Никола Дрънговски, Никола Станев, Никола Палагачев, д-р Пенчо Костурков, Петко Лалов, Петър Анастасов, д-р Петър Дертлиев, Петър Бомбов, Петър Запрянков, Петър Ковачев, Петър Тодоров, Петър Панайотов, Петър Пергелов, Петър Янчев, Първа Димитрова, Сава Дълбоков, Спас Христов, Спаска Воденичарска, Станю Василев, Стела Благоева, Стефан Бакърджиев, Стойчо Папалайски, Стоян Гюров, Стоян Попов, Тодор Атанасов, Тодор Янакиев, Тоню Бонев, Хафуз Генджев, Христо Джонджоров, Христо Георгиев, Цанко Григоров, Цоло Кръстев, Черню Чернов и Янчо Георгиев)

Бюро на Великото народно събрание е разрешило отпуск на следните народни представители: Ангел Коев — 4 дни, Атанас Николов — 1 ден, Билял Дурмазов — 4 дни, Ганю Минев — 4 дни, Гочо Терзиев — 1 ден, Дара Михайлова — 3 дни, Димо Казасов — 2 дена, Доню Сербезов — 4 дни, Дамян п. Христов — 4 дни, Иван Андреев — 3 дни, Иван Коприков — 1 ден, Илия Игнатов — 2 дена, Илия Кемалов — 4 дни, Камен Червешки — 4 дни, Мустафа Юмеров — 1 ден, Нинко Стефанов — 2 дена, д-р Пенчо Костурков — 4 дни, Тодор Янакиев — 7 дни и Христо Куртев — 4 дни.

Народният представител Костадин Диклиев моля да му се разреши отпуск 1 ден. Същият досега е ползвал 48 дни отпуск. Ония от г-да народните представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител Стоян Павлов моля да му се разреши 10 дни отпуск. Същият досега е ползвал 30 дни отпуск. Ония от г-да народните представители, които са съгласни да му се разреши исканият отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Съобщавам на Събранието, че от Министерството на правосъдието е постъпил законопроект за отчуждаване на едрата градска покрити недвижими собственост.

Законопроектът ще бъде раздален на г-да народните представители и поставен на дневен ред.

Пристъпваме към разглеждане на точка първа от дневния ред:

Второ четене на законопроект за изменение и допълнение на закона за уреждане на собствеността на недвижимите имоти в Южна Добруджа.

Моля докладчика да докладва законопроекта.

Докладчик Бочо Илиев (к): Другари и другарки народни представители! Комисията, след като разгледа настоящия законопроект, намери, че § 4, който според проекта трябваше да увеличи стойността на имотите, подлежащи на обезщетение, от 1.500 лв. на 5.000 лв., трябва да се заличи. Комисията намери, че да се вписва сега в закона едно такова увеличение стойността на имотите, които трябва да бъдат обезщетени, след като една значителна част не, а три четвърти от делата са вече разгледани — според сведения на двете министерства около 3.000 такива дела са разгледани и има едва около 800 висящи — е неуместно. Това от една страна. От друга страна, оценката, която се дава на имоти, е от 1932 г., когато цената действително е била около 1.500 лв. на декар. От трета страна, комисията има пред вид в това, че едно такова увеличение би ползвало само едрите стопани, на които се отнема една трета от имота, тъй като фактически дребните стопани не са били засегнати при вземането на една трета, макар и според румънските закони. Освободени са били дребните земеделски стопани, притежавали под 50, даже и под 60 декара, а под 60 декара в старите предели на България, това са основната маса средни земеделски стопани.

Така че комисията намира, че § 4 трябва да бъде заличен.

Друго съществено изменение, което направи комисията, е това в § 5, който по предложение на Министерството на външните работи е разширен, но разширението засяга повече процесуалната практика. Иначе съществено изменение не е направено.

След тия изменения законът добива следната редакция: (Чете)

ЗАКОН

за изменение и допълнение на закона за уреждане собствеността на недвижимите имоти в Южна Добруджа.

Председателствуваш Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така прочетеното заглавие на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„§ 1. Чл. 1, алинея втора, се изменя така:

В този случай на бившите собственици на такива имоти, по решение на местната комисия за т. п. с., се дават в замяна други равноценни имоти или имотите им се заплащат по пазарната стойност към датата на решението на комисията.“

Председателствуваш Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания § 1 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„§ 2. Чл. 7 се изменя така:

Министерството на земеделието и горите съставя описи или допълни съставените такива за ония имоти, които преселниците от Северна Добруджа са притежавали, а не са били вписани в описи.

Описите се съставят или допълнят по молба на заинтересувания собственик, подадени до Министерството на земеделието и горите в 3-месечен срок от влизането на този закон в сила. В молбата се описват подробно имотите, като се представят и документите за собственост. При липса на документи молителите дават писмена клетвена декларация за верността на данните и че имотите не са отчуждени от тях.

По подадените молби се прави проверка на самото място и въз основа на резултата от нея. Поземленият съвет при Дирекцията за земята решава за кои имоти на преселниците да бъдат издадени нови описи или да бъдат допълнени съставените по-рано такива.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания § 2 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„§ 3. Алинен втора и трета на чл. 23 се заличават.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания § 3 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): (Чете)

„§ 4. В чл. 24 думите „хилядо и петстотин“ се заменят с думите „Пет хиляди.“

Както докладва, комисията предлага § 4, който повелява, стойността на имотите да бъде увеличена от 1.500 лв. на 5.000 лв. на декар, да бъде заличен. За това даде съгласието си и Министерството на финансите.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни да се заличи § 4 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): § 5 става § 4. (Чете)

„§ 4. След чл. 53 се прибавя нова глава VII, с заглавие: „Заместване имотите, оставени в Северна Добруджа извън градовете от собственици, които не са изселници“, със следните членове:

Чл. 54. Обезщетяват се българските поданици за притежаваните от тях недвижими покрити и непокрити имоти извън чертите на градовете в Северна Добруджа, които са били ликвидирани с подписания протокол от българското и румънското правителство на 19 октомври 1947 г.

Забележка. Изселниците от Северна Добруджа, съгласно Крайовския договор, и другите собственици на недвижими имоти в градовете на Северна Добруджа не подлежат на обезщетение.

Чл. 55. Собствениците подават писмена молба до Министерството на земеделието и горите в тримесечен срок от влизане на този закон в сила, към които прилагат документи за собственост на имотите. Ако нямат документи, описват начина и основанията, по които са придобили имотите, и посочват свидетели за това. В този случай към молбата претендентите прилагат и писмена клетвена декларация с заверен от общината подпис, че дадените в молбата сведения относно имотите са истински и че тия имоти не са били отчуждени.

лица, които дадат верни сведения за притежаваните от тях имоти, укриват извършени отчуждения на същите или дадат лъжлива декларация по чл. 7 и по предходната алинея, се наказват със строг тъмничен затвор до 5 години и се лишават от правото на обезщетяване по този закон.

Чл. 56. Подадените молби се разглеждат от комисия, назначена от министъра на земеделието и горите, в състав: представител на Дирекцията за земята, местният околийски съдия и представител на околийския народен съвет.

Комисията се произнася с решение по всяка молба поотделно, което се връчва на заинтересувания срещу подпис. Решението може да се обжалва в 14-дневен срок от връчването пред Поземления съвет при Дирекцията за земята, решението на който не подлежи на обжалване, но може да бъде изменяно от същия при констатиран грешки или опущение.

Чл. 57. Въз основа на влязлото в сила решение на комисията по чл. 56 собствениците се обезщетяват, като обработваемите земи се заменят декар за декар.

Когато лозята или зеленчуковите градини под вода не могат да бъдат заменени с лози и градини, за един декар лозе с обогордени лози или зеленчукова градина се дава в земята по 3 декара нива. Лозята с директни лози се заменят с по 1.5 декара нива.

Сградите се заплащат в пари по оценка на комисията, определена в предходния член.

Чл. 58. Собствениците, които са земеделци-стопани или пожелаят да станат такива, съгласно чл. 15 от закона за т. п. с., получават в земята обработваема земя до 100 декара, а онези, които не са земеделци — до 30 декара, включително и притежаваната земя в двата случая.

Земята над тези размери се заплаща на собствениците от държавния поземлен фонд по 1.500 лв. декарът по реда, определен в чл. 17 от закона за трудовата поземлена собственост.

Чл. 59. Заявата се извършва от местните комисии за т. п. с., под председателството на представител на Дирекцията за земята и с участието на един представител на заинтересуваните собственици, избор на общо събрание на същите.

Комисиите съставят протокол за заявата на земята и сумите, които следва да се заплатят на всеки собственик поотделно.

Протоколът се съобщава срещу подпис на заинтересуваните, които могат да го обжалват в 14-дневен срок от съобщението пред Поземления съвет при Дирекцията за земята, чието решение не подлежи на обжалване.

Чл. 60. Въз основа на влезлия в сила протокол на комисията по чл. 59 собствениците се снабдяват с актове за собственост за дадените им в земята земи от съответните нотариуси без заплащане на каквито и да било такси, мита, берни и герб и им се заплаща определеното обезщетение за земите, които не се заменят, както и за сградите, оставени в Северна Добруджа.

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания § 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): § 6 става § 5. (Чете)

„§ 5. След глава VII се прибавя нова глава VIII, с заглавие: „Оформяване собствеността на имотите по чл. V от Крайовския договор, прехвърлени с частни писмени договори“, със следните членове:

Чл. 61. Български поданици, които са сключили в страната или в Румъния писмен договор за прехвърляне или обещание за прехвърляне на имоти по чл. V от Крайовския договор, придобиват собствеността на тия имоти, ако договорът е бил обявен до 19 октомври 1947 г. в Дирекцията за земята при Министерството на земеделието и горите и ако Смесената българо-румънска комисия е признала отчуждителя за правоимащ по чл. V и не е вписала същия в окончателния си протокол от 17 септември 1947 г., като подлежащ на обезщетение от българската държава.

Нотариусът издава на приобретателя акт за собственост на имота въз основа на сключения договор и удостоверение, издадено от Министерството на земеделието и горите за данните по предходната алинея.

Чл. 62. Всички останали имоти по чл. V от Крайовския договор, които до 16 юни 1947 г. не са прехвърлени върху български поданици, съгласно българските закони, стават собственост от същата дата на българската държава.

След първата алинея на чл. 61 се прибавят следните нови алинеи: (Чете)

„В случай че договорът за прехвърляне или обещанието за прехвърляне са били обявени до 19 октомври 1947 г., но смесената българо-румънска комисия не е разгледала искането за признаване прехвърлянето, то същото искане се разглежда от комисия, назначена от министъра на земеделието.

Тази комисия признава на молителя право на собственост, ако договорът за прехвърляне и влизането във владение на имота от страна на българския приобретател са станали преди 1 януари 1947 г. и отчуждителят, румънски поданик, е нямал на 15 юни 1940 г. постоянното си местожителство в общината по местонахождението на имота.

Последното обстоятелство се установява с удостоверение, издадено от съответното общинско управление, като не се взима предвид, дали смесената българо-румънска комисия е разгледала или не молбата на румънския отчуждителя за признаване права по чл. V на Крайовския договор.

Приобретателите внасят неизплатените по договора суми, което на румънските отчуждители, на българската държава.“

А чл. 62 се преработва така: (Чете)

„Чл. 62. Всички имоти по чл. V от Крайовския договор, извън тия, споменати в предишния член, са собственост на българската държава.

По делата за собственост пред българските съдилища, отнасящи се до тези имоти, българската държава замества бившия румънски собственик.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания § 5 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): § 7 става § 6. (Чете)

„§ 6. Глава VII — Общи преходни разпоредения — става глава IX, като чл. 54 става чл. 63, а чл. 55 става чл. 64, като в последната му алинея думите: „по реда на правилника за прилагането на този закон“ се заменят с думите „от общинската комисия за трудова поземлена собственост“.

Членове 56 до 76 се преименуват съответно от 65 до 85.

Чл. 77 става на 86 и се изменя така:

„Собствениците, които са владели към 14 септември 1940 г. и владят сега части от парцелите, оставени по комасационните планове на населените места в Южна Добруджа като „съдебна резерва“, са длъжни в срок от 6 месеца от влизането на този закон в сила да подадат молба до Министерството на земеделието и горите, с която да поискат оформяването на правото им на собственост върху имота и посочат доказателствата си.

Поземленият съвет при Дирекцията за земята, след извършена проверка, решава на кои собственици да се оформи правото на собственост. Въз основа на решението на съвета земите се записват по плана и книгата на името на собственика, като последният се снабдява с акт за собственост по реда на този закон.

Членове 78, 79 и 80 стават съответно членове 87, 88 и 89.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания от докладчика § 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Бочо Илиев (к): § 8 става § 7. (Чете)

„§ 7. Този закон отменява всички постановления, които му противоречат.“

Председателстващ Атанас Драгиев: Ония г-да народни представители, които са съгласни с така докладвания § 7 от законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пред вид на това, че законопроектите за кинематографията и за радиото не бяха отпечатани навреме и раздалени 24 часа преди разглеждането им, тия законопроекти ще останат за разглеждане в утрешното заседание.

С това дневният ред за днешното заседание е изчерпан.

Следващото заседание на Великото народно събрание ще се състои утре, 26 февруари 1948 г., 15 ч., със следния дневен ред:

Първо четене на законопроектите:

1. За кинематографията.
2. За радиото.
3. За отчуждаване едрата градска покрита недвижима собственост.

Ония г-да народни представители, които са съгласни с този дневен ред за утрешното заседание, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Обявявам заседанието за закрито.

(Закрито в 16 ч. 30 м.)

Подпредседател: АТАНАС ДРАГИЕВ

Секретар: ДИМИТЪР ЧОРБАДЖИЕВ

Началник на стенографите: ТОДОР АНГЕЛИЕВ